

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax: 210-2124524

Αθήνα, 30-7- 2020
Αριθμ. Πρωτ.: 163/64420

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/υση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Πρόγραμμα αντιμετώπισης της σφήκας της καστανιάς»

ΣΧΕΤ: **1.Η Ερώτηση 4486/25-2-2020**
2.Η Ερώτηση 6720/21-5-2020

Απαντώντας στις παραπάνω Ερωτήσεις που κατέθεσαν οι Βουλευτές **κ.κ. Ε. Σκούφα, Σ. Αραχωβίτης, Σ. Φάμελλος, Ε. Αβραμάκης, Τ. Αλεξιάδης, Ν. Ηγουμενίδης, Χ. Καφαντάρη, Κ. Μάλαμα, Κ. Μάρκου, Α. Μεικόπουλος, Ι. Μπουρνούς, Ν. Παππάς, Π. Πούλου και Γ. Τσίπρας**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Ο εχθρός της καστανιάς *Dryocosmus kuriphilus* Yasumastu καταγράφηκε για πρώτη φορά στην χώρα μας το έτος 2014 σε περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας (Π.Ε.) Πιερίας στα πλαίσια επισήμων ελέγχων επισκοπήσεων σε εφαρμογή της 2006/464/ΕΚ Απόφασης της Επιτροπής. Μέχρι το τέλος του έτους 2017 είχε επιβεβαιωθεί η παρουσία του σε 11 Περιφερειακές Ενότητες, ενώ σύμφωνα και με τα στοιχεία από το πρόγραμμα του έτους 2019 η παρουσία της σφήκας της καστανιάς είναι πλέον διαπιστωμένη σε 18 Περιφερειακές Ενότητες.

Ειδικότερα, αναφέρεται ότι το 2016 η Διεύθυνση Προστασίας Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (ΜΦΙ) και το Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ υπέβαλαν Τεχνικό Δελτίο για τη χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο τριετούς προγράμματος για την αντιμετώπιση της σφήκας της καστανιάς *Dryocosmus kuriphilus* (Yasumastu) με την προμήθεια και την εξαπόλυση του παρασιτοειδούς εντόμου *Torymus sinensis*. Ωστόσο, το αναφερόμενο πρόγραμμα δεν χρηματοδοτήθηκε και δεν κατέστη δυνατό να πραγματοποιηθούν οι πρώτες εξαπολύσεις κατά την καλλιεργητική περίοδο του 2017.

Στη συνέχεια η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ, λόγω της μη χρηματοδότησης του έργου από το Πράσινο Ταμείο, υπέβαλε σε συνεργασία με το ΜΦΙ νέο Τεχνικό Δελτίο τριετούς προγράμματος για χρηματοδότηση από το Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας του ΥΠΑΑΤ. Τελικά εφαρμόστηκε μονοετές πρόγραμμα εξαπόλυσης του παρασιτοειδούς την καλλιεργητική περίοδο 2018 από το ΜΦΙ χρηματοδοτούμενο από την Περιφέρεια Πελοποννήσου με τις πρώτες εξαπολύσεις να πραγματοποιούνται το διάστημα από τα τέλη Απριλίου έως τα μέσα Μαΐου του 2018. Ανάλογο πρόγραμμα εφαρμόστηκε και την καλλιεργητική περίοδο 2019.

Τελικά, η βιολογική καταπολέμηση της σφήκας της καστανιάς με εξαπολύσεις του παρασιτοειδούς εντόμου *Torymus sinensis* ξεκίνησε το έτος 2018, με χρηματοδότηση από ΥΠΑΑΤ-Ταμείο Γεωργίας Κτηνοτροφίας, την Περιφέρεια Πελοποννήσου και το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (ΜΦΙ).

Συγκεκριμένα, το 2018 υπήρξε χρηματοδότηση 33.500 Ευρώ από το ΥΠΑΑΤ, 15.500 Ευρώ από την Περιφέρεια Πελοποννήσου και 3.000 Ευρώ από το ΜΦΙ. Οι εξαπολύσεις το 2018 του παρασιτοειδούς εντόμου με συσκευασίες (φωλιές) έγιναν από το ΜΦΙ ως εξής:

Α. 117 συσκευασίες από το πρόγραμμα του ΥΠΑΑΤ

Β. 20 συσκευασίες προμήθειας του ΜΦΙ

Γ. 40 συσκευασίες του προγράμματος της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Κάθε συσκευασία περιέχει 200 ενήλικα του παρασιτοειδούς εντόμου *Torymus sinensis* και χρησιμοποιείται για τη δημιουργία μίας φωλιάς (εστίας) για εγκατάσταση και περαιτέρω εξάπλωση του εντόμου. Οι εξαπολύσεις έγιναν τόσο σε ιδιωτικά καστανόχωραφα όσο και σε δημόσιες εκτάσεις.

Συνολικά το 2018 εξαπολύθηκαν 35.400 ενήλικα παρασιτοειδή έντομα σε 177 θέσεις, οι οποίες κάλυπταν το σύνολο των περιοχών της χώρας όπου μέχρι τότε ήταν γνωστή η παρουσία του εντόμου. Οι εξαπολύσεις πραγματοποιήθηκαν από τα μέσα Απριλίου έως αρχές Μαΐου και αφορούσαν σε 14 Περιφερικές Ενότητες (Π.Ε.) της χώρας (Δράμα, Καβάλα, Χαλκιδική, Κοζάνη, Θεσσαλονίκη, Πιερία, Λάρισα, Φθιώτιδα, Ευρυτανία, Αιτωλοακαρνανία, Εύβοια, Αρκαδία, Μεσσηνία και Λακωνία).

Η βιολογική καταπολέμηση της σφήκας της καστανιάς συνεχίστηκε το έτος 2019 με χρηματοδότηση από το Ταμείο Γεωργίας Κτηνοτροφίας του ΥΠΑΑΤ ύψους 51.700 Ευρώ (χρηματοδότηση που καλύπτει το κόστος και μέρους της εξαπόλυσης που πραγματοποιείται και το 2020) και πραγματοποιήθηκε εξαπόλυση σε Π.Ε. όπου η παρουσία της σφήκας διαπιστώνονταν για πρώτη φορά καθώς και σε Π.Ε. όπου είχε πραγματοποιηθεί εξαπόλυση κατά το 2018 αλλά διαπιστώθηκαν και νέες εστίες.

Ειδικότερα εξαπολύθηκαν 92 συσκευασίες από το πρόγραμμα ΥΠΑΑΤ του 2019, δηλαδή συνολικά 18.400 ενήλικα παρασιτοειδή σε 92 θέσεις, σε 12 Π.Ε.. Ειδικότερα, στις Π.Ε. Ημαθίας, Τρικάλων, Άρτας και Αττικής όπου η παρουσία της σφήκας διαπιστώθηκε για πρώτη φορά και στις Π.Ε. Δράμας, Χαλκιδικής, Πιερίας, Λάρισας, Αιτωλοακαρνανίας, Φθιώτιδας, Ευρυτανίας, και Αρκαδίας όπου είχε πραγματοποιηθεί εξαπόλυση κατά το 2018 και διαπιστώθηκαν νέες εστίες προσβολής.

Όσον αφορά στη συνέχιση της υλοποίησης του προγράμματος σημειώνεται ότι το 2020 η εξαπόλυση παρασιτοειδών γίνεται με χρηματοδότηση του ΥΠΑΑΤ (αφορά στο πρόγραμμα που αναφέρεται στο 2019), της Περιφέρειας Πελοποννήσου (χρηματοδότηση 14.260 Ευρώ) και της Περιφέρειας Ηπείρου (χρηματοδότηση 18.600 Ευρώ) και αφορά στην εξαπόλυση 25.400 ενήλικων παρασιτοειδών σε Περιφερειακές Ενότητες που διαπιστώθηκε για πρώτη φορά παρουσία της σφήκας της καστανιάς (Π.Ε. Ιωάννινων, Ηλείας και Αργολίδας), καθώς και σε Π.Ε. που έχουν πραγματοποιηθεί εξαπολύσεις τα προηγούμενα έτη και έχουν διαπιστωθεί νέες εστίες (Π.Ε. Λάρισας, Θεσσαλονίκης, Φθιώτιδας, Ημαθίας, Τρικάλων, Αρκαδίας και Άρτας). Κατά τη φετινή καλλιεργητική περίοδο εξαπολύσεις του παρασιτοειδούς πραγματοποιήθηκαν και από την Περιφέρεια Θεσσαλίας και από ιδιώτες παραγωγούς οι οποίοι προμηθευτήκαν το σκεύασμα του παρασιτοειδούς καθώς είναι εμπορικά διαθέσιμο στη χώρα μας.

Η παρακολούθηση της εγκατάστασης του παρασιτοειδούς, όπως και η εξαπόλυσή του, στις περιοχές που έχει γίνει εξαπόλυση σε όλα μέχρι σήμερα τα προγράμματα που εφάρμοσε το ΥΠΑΑΤ γίνεται από το ΜΦΙ και αποτελεί συμβατική υποχρέωση.

Ειδικότερα, αναφέρεται ότι οι περιοχές εξαπόλυσης παρακολουθούνται συστηματικά ως προς την εγκατάσταση του παρασιτοειδούς και την πορεία των πληθυσμών του με συστηματικές δειγματοληψίες που γίνονται προς το τέλος του χειμώνα και στις αρχές της άνοιξης, ώστε να διαπιστώνεται η εγκατάσταση του παρασιτοειδούς και η πορεία των πληθυσμών του. Η πρώτη δειγματοληψία πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο Φεβρουαρίου-Μαρτίου 2019 και διαπιστώθηκε ότι από όλες τις θέσεις δειγματοληψίας προέκυψαν παρασιτοειδή έντομα, με ποσοστό παρασιτισμού που κυμαίνονταν από 0.5 % - 2,5 % (αριθμός ενήλικων παρασιτοειδών ανά 100 κηκίδες). Το μεγαλύτερο ποσοστό παρασιτισμού 2 % - με 2.5% διαπιστώθηκε στην

περιοχή της Πιερίας. Το επίπεδο παρασιτισμού θεωρείται ικανοποιητικό για το πρώτο έτος εξαπόλυσης και ενδεικτικό της εγκατάστασης του παρασιτοειδούς.

Σύμφωνα με τη σχετική έκθεση του ΜΦΙ απαιτείται η παρακολούθηση του επιπέδου παρασιτισμού και τα επόμενα έτη ώστε να διαπιστωθεί το επίπεδο αύξησης αυτού. Για τις εξαπολύσεις που πραγματοποιήθηκαν το έτος 2019 οι δειγματοληψίες για την εκτίμηση του επιπέδου παρασιτισμού πραγματοποιήθηκαν από το ΜΦΙ αρχές της άνοιξης του 2020 και τα αποτελέσματα θα υποβληθούν με σχετική έκθεση στη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ.

Επισημαίνεται ότι, με δεδομένο ότι το ωφέλιμο παρασιτοειδές έντομο έχει εγκατασταθεί στις περιοχές εξαπόλυσης, καθώς και το γεγονός ότι θα πραγματοποιηθούν και νέες εξαπολύσεις κατά το 2020, που θα καλύψουν και τις περιοχές με όσες νέες εστίες μέχρι σήμερα είναι γνωστές, θεωρείται ότι υπάρχει ικανοποιητική κάλυψη αυτών των περιοχών σύμφωνα με τις αρχές της κλασικής βιολογικής καταπολέμησης. Δειγματοληψίες για τον έλεγχο της εγκατάστασης, καθώς και την πορεία των πληθυσμών του παρασιτοειδούς θα πραγματοποιηθούν και το 2021, μέσω των οποίων θα εξαχθούν σαφέστερα συμπεράσματα για την εγκατάσταση και τους πληθυσμούς του παρασιτοειδούς στη χώρα.

Όσον αφορά στην παροχή οδηγιών σημειώνεται ότι, κατά την πραγματοποίηση των εξαπολύσεων οι κατά τόπους ΔΑΟΚ συντάσσουν δελτία τύπου με τα μέτρα που πρέπει να ακολουθηθούν από την εξαπόλυση των παρασιτοειδών και μετά, ώστε να αποφευχθούν οι αρνητικές επιδράσεις των καλλιεργητικών τεχνικών στο ωφέλιμο έντομο. Επίσης, το Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών (ΙΔΕ) του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, στο οποίο έχει ανατεθεί από το ΜΦΙ η πραγματοποίηση ορισμένων εξαπολύσεων και ελέγχων εγκατάστασης του ωφέλιμου εντόμου σε θέσεις της Θεσσαλίας, Μακεδονίας και Θράκης για τη διετία 2019-2020, έχει ενημερώσει αναλυτικά τους παραγωγούς για τις πρακτικές που πρέπει να ακολουθήσουν στα σημεία εξαπόλυσης με κατ'ιδίαν ενημερώσεις και επικοινωνία, καθώς και με σχετικές ενημερωτικές ημερίδες ανά την Ελλάδα. Τα μέτρα συνίστανται σε αποφυγή διενέργειας ψεκασμών έως το τέλος Ιουνίου, καθώς και σε αποφυγή αφαίρεσης των ξεραμένων κηκίδων από τα δένδρα, οι οποίες αποτελούν τις θέσεις ανάπτυξης και διαχείμανσης του παρασιτοειδούς.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι με την ενεργοποίηση του Υπομέτρου 8.3 «Πρόληψη ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων», ήδη κάποιοι συνεταιρισμοί, δήμοι και δασαρχεία έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον να εντάξουν στις δράσεις τους, την περαιτέρω ενίσχυση του ωφέλιμου εντόμου με νέες εστίες εξάπλωσης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- Γραφείο κ. Υπουργού
2. Βουλευτή κα Ε. Σκούφα
3. Βουλευτή κ. Σ. Αραχωβίτη
4. Βουλευτή κ. Σ. Φάμελλο
5. Βουλευτή κ. Ε. Αβραμάκη

6. Βουλευτή κ. Τ. Αλεξιάδη
7. Βουλευτή κ. Ν. Ηγουμενίδη
8. Βουλευτή κα Χ. Καφαντάρη
9. Βουλευτή κα Κ. Μάλαμα
10. Βουλευτή κ. Κ. Μάρκου
11. Βουλευτή κ. Α. Μεϊκόπουλο
12. Βουλευτή κ. Ι. Μπουρνούς
13. Βουλευτή κ. Ν. Παππά
14. Βουλευτή κα Π. Πούλου
15. Βουλευτή κ. Γ. Τσίπρα